

RIJEČ UREDNIŠTVA

ŠUME U SVJETLU NOVOGA ZAKONA O ŠUMAMA

Za ovogodišnje lipanjske Dane hrvatskoga šumarstva održana je panel rasprava o trenutnoj situaciji u šumama Hrvatske. Naziv rasprave bio je „Hoće li nas šume nadživjeti?“. Svrha skupa bila je informirati širu javnost o stanju šumskih ekosustava, ali i o promjenama koje se događaju u njima. Govori li sam naziv skupa dovoljno o ozbiljnosti situacije u kojoj se nalaze naše šume? Promijenjeni klimatski uvjeti koji vladaju na početku 21. stoljeća, donijeli su mnogo nepravilnosti u šumama posljednjih pet godina. Tome treba pribrojiti i nikad veću trgovačku globalizaciju, što doprinosi bržem i lakšem širenju invazivnih vrsta bolesti i štetnika. Danas gotovo da nema ni jedne značajnije šumske vrste drveća koja nema svojih problema. Šume Gorskog kotara sastavljene od jele, bukve i smreke stradale su uslijed klimatskih ekstrema, a potom potkornjaka, nizinske šume hrasta lužnjaka napadnute su hrastovom mrežastom stjenicom, a šume poljskog jasena ubrzano propadaju uslijed više čimbenika, posebice Halare, dok dalmatinske borove šume ozbiljno ugrožava borov potkornjak. Tu su i šumski požari nakon kojih uslijed erozija nestaje i šumsko tlo, što umnogome onemogućuje sanaciju i vodi degradaciji šume. Tako ugroženim šumama smanjuju se financijska sredstva za njihov zaštitu i obnovu, što je sad i definitivno ozakonjeno Zakonom o šumama (NN 68/2018) koji je stupio na snagu 4. kolovoza 2018. O prijedlogu zakona pisali smo u Šumarskom listu 5-6/2018. Saborska rasprava nije donijela zaokret u odnosu na zakonski prijedlog koji je usvojila Vlada Republike Hrvatske. Zakon je ustvari na tragu programa Vlade RH za područje gospodarstva, poljoprivrede i ruralnog razvoja iz listopada 2016. godine. Šumarstvo se u tom programu spominje u potpoglavlju „Aktivno upravljanje šumama, veća proizvodnja i više radnih mjesta u domaćoj drvnj industriji“ s rečenicom: *Izmjenom zakonske regulative Vlada će poboljšati i otkloniti poteškoće u načinu raspolaganja šumama i šumskim zemljištima, provoditi razminiranje šuma i šumskog zemljišta, sprječavati ilegalne sječe i trgovine i poticati razvoj domaće drvne industrije koja proizvodi drvni proizvod.* Smatramo da takav program baš i nije poticajan za šume i šumska zemljišta. Razminiranje je svakako unaprijeđenje u upravljanju i gospodarenju šumama koje se provodi godinama, kao i najavljeno sprječavanje ilegalne sječe i trgovine, samo za to nema dovoljno pozitivnih pokazatelja, jer je takva djelatnost postala jako unosna na štetu šume i šumovlasnika / šumoposjednika. Početkom godine donesen je i Zakon o poljoprivrednom zemljištu (NN 20/2018, na snazi od 9. ožujka 2018.) koji je propisao, kao i Zakon o šumama, izdvajanje iz šumsko-gospodarske osnove zapuštenog poljoprivrednog zemljišta koje se može privesti poljoprivrednoj proizvodnji i mogućnost davanja takvog zemljišta sukladno Programu raspolaganja u zakup ili prodaju. Omogućeno je i

za zemljišta izvan građevinskog područja koja se u katastru vode kao poljoprivredna zemljišta, a u pravilu su zapuštena, da se uključe u šumskogospodarsko područje, jer su troškovi njihovog privođenja poljoprivrednoj namjeni veći od tržišne vrijednosti ili ukupnog iznosa zakupnine toga zemljišta. Ove odredbe trebale bi napokon omogućiti svrsishodnu raspodjelu zemljišta na poljoprivredno i šumsko te njihovo stvarno korištenje. Novi Zakon o šumama uvažio je višegodišnje primjedbe obveznika plaćanja naknade za općekorisne funkcije šuma (OKFŠ), što je u javnosti i medijima često prvo bilo na udaru kao nepotreban i neshvaćen „parafiskalni“ namet. Sad se 90 % dosadašnjih obveznika (oko 180 tisuća) izuzima iz plaćanja naknade, jer je prag za obvezu plaćanja godišnji prihod ili primitak veći od 3 milijuna kuna uz zadržanu visinu stope naknade od 0,0265 %. Uvaženo je i traženje jedinica lokalne samouprave o povećanju stopa šumskog doprinosa, pa su one povećane s 3,5 % na 5 % i za jedinice na potpomoćnim područjima s 5 % na 10 % prodajne cijene proizvoda na panju. Zakon je uveo i definiciju šumoposjednika: *javni šumoposjednik* ovlašten za gospodarenje šumom i/ili šumskim zemljištem u vlasništvu Republike Hrvatske, *javna ustanova* čiji je osnivač Republika Hrvatska i njezine znanstvenonastavne sastavnice, koje svoju znanstveno-nastavnu djelatnost i znanstvenoistraživački rad obavljaju iz područja šumarstva, *pravna osoba* čiji je osnivač i vlasnik jedinica lokalne samouprave, a kojoj se odlukom Vlade povjerava gospodarenje te *privatni šumoposjednik* s podjelom na male (do 20 ha šume i/ili šumskog zemljišta), srednje (od 20 do 300 ha) i velike (većim od 300 ha) šumoposjednike. Za šumskogospodarsko područje ustanovljuje se Registar pri Ministarstvu koji se vodi u elektroničkom obliku, a bit će dostupan pod određenim uvjetima. Registar će sadržavati i dio za izvješćivanje potreban za ispunjavanja međunarodnih i nacionalnih obveza iz sektora šumarstva. Zakon predviđa i izdvajanje namjenskih sredstva u poseban fond za razvoj drvne industrije, što je također jedna od predviđenih aktivnosti u programu Vlade iz 2016. godine.

Novi Zakon o šumama pokušao je uvažiti razne promjene koje su se dogodile od donošenja prošloga zakona iz 2005. godine, a koje su nivelirane izmjenama i dopunama kroz proteklih 13 godina, njih ukupno osam. Pokušao se uskladiti i s drugim zakonima iz područja poljoprivrede, zaštite prirode i okoliša, te strategije EU za šume i sektor koji se temelji na šumama. Potrebno je još uskladiti i donijeti sve podzakonske akte vezane uz zakon.

Pitamo se hoće li odredbe novog Zakona o šumama biti na tragu rješavanja nagomilanih problema u šumama Hrvatske?

Uredništvo